

Vergaderjaar 2004–2005

29 800 IV

Vaststelling van de begrotingsstaat van Koninkrijksrelaties (IV) voor het jaar 2005

Nr. 27

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 8 juni 2005

De vaste commissie voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken¹ heeft de volgende vragen over de brief met betrekking tot het tripartiete justitiële overleg op 10 januari 2005 te Aruba (d.d. 4 maart 2005, 29 800 IV, nr. 22) aan de ministers van Justitie en voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties voorgelegd.

De vragen en de daarop door de ministers gegeven antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken,
Rijpstra

De griffier van de commissie voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken,
Franke

¹ Samenstelling:

Leden: De Vries, (PvdA), Dittrich (D66), Vos (GL), Rouvoet (CU), Adelmund (PvdA), Buijs (CDA), Van Beek (VVD), voorzitter, Van Gent (GL), Van Bommel (SP), Luchtenveld (VVD), De Pater-van der Meer (CDA), Rambocus (CDA), Van Bochove (CDA), Wolfsen (PvdA), Eerdmans (LPF), Sterk (CDA), Van Fessem (CDA), Nawijn (LPF), Tjon-A-Ten (PvdA), Blom (PvdA), Leerdam, MFA, (PvdA), ondervoorzitter, Visser (VVD), Van Hijum (CDA), Van Egerschot (VVD), Vacature CDA, Vacature PvdA, Vacature VVD.
Plv. leden: Arib (PvdA), Van der Laan (D66), Vacature GL, Van der Staaij (SGP), Van Dijken (PvdA), Van Haersma-Buma (CDA), Van Miltenburg (VVD), Vendrik (GL), Van Velzen (SP), Van Baalen (VVD), Çörüz (CDA), Jager (CDA), Ormel (CDA), Timmermans (PvdA), Van den Brink (LPF), Joldersma (CDA), Van Oerle-van der Horst (CDA), Van As (LPF), Kalsbeek (PvdA), Straub (PvdA), Van Heemst (PvdA), Szabó (VVD), Vacature SP, Örgü (VVD), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Koenders (PvdA), Hirsi Ali (VVD).

1

Kan een nadere toelichting worden gegeven over het conferentiebezoek van vreemdelingen en over de functies en activiteiten van animeermeisjes uit visumplichtige landen, zoals vermeld in de besluitenlijst onder het kopje terrorismebestrijding? Hangen het conferentiebezoek en de animeermeisjes met elkaar samen?

Zowel animeermeisjes als conferentiegangers krijgen van de Arubaanse autoriteiten toegang tot Aruba op basis van een zogenaamde landingsvergunning. Deze vergunning is een brief die door de Arubaanse immigratiedienst (DINA) naar de vreemdeling wordt opgestuurd en dient ter bewijs dat de vreemdeling in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning voor Aruba. De brief is geen internationaal erkend visum. De Arubaanse autoriteiten verlenen visumplichtige vreemdelingen die houder zijn van een landingsvergunning echter visumvrij toegang tot Aruba.

Visumplichtige vreemdelingen die Aruba binnen willen reizen, dienen in het bezit te zijn van een door een Koninkrijksambassade afgegeven visum. Het huidige gebruik van landingsvergunningen door Aruba gaat in tegen de afspraken die zijn gemaakt omtrent de harmonisatie van het visumbeleid van de landen van het Koninkrijk in het kader van terrorismebestrijding.

De minister van Buitenlandse Zaken heeft reeds herhaalde malen bij de Arubaanse autoriteiten aangedrongen op stopzetting van het oneigenlijke gebruik van landingsvergunningen en overweegt op dit moment maatregelen op Rijksniveau om verder misbruik tegen te gaan.

Inzicht in de activiteiten van conferentiegangers en animeermeisjes is mede door het Arubaanse gebruik van landingsvergunningen niet mogelijk.

2

Hebben, zoals de besluitenlijst vermeldt, de uitklaringcontroles op de Nederlandse Antillen inderdaad sinds 1 november 2004 plaats? Zo ja, wat zijn daarvan de resultaten? Zijn de informatie en cijfers die minister Ribeiro zo spoedig mogelijk zou verstrekken over de uitvoering van de voogdijregeling reeds ontvangen? Zo ja, hoe luiden zijn bevindingen? Zo nee, waarom is dit nog niet gebeurd?

Ja, de uitklaringscontroles zijn gestart op 1 november 2004. Gegevens over de resultaten van de eerste twee maanden hebben wij van de Antilliaanse minister van Justitie ontvangen. Totaal zijn in deze periode door de Antilliaanse voogdijraden 121 Verklaringen van geen bezwaar afgegeven. Waarvan het overigens om 45 jongeren ging die reeds woonachtig waren in Nederland maar nog niet uitgeschreven waren op in de Nederlandse Antillen. Voor 16 jongeren is een verklaring geweigerd en van 40 jongeren was de aanvraag nog in behandeling.

3

Wat wordt bedoeld met «de kortst mogelijke termijn», zoals genoemd in artikel 3, lid 1 van het Protocol van 12 januari 2005 inzake de verbetering van de veiligheidssituatie op Nederlandse Antillen? Wat is de stand van zaken hieromtrent? Om welke mogelijke alternatieve sanctiemogelijkheden gaat het en is het onderzoek terzake al gestart?

De op de Nederlandse Antillen vigerende regelgeving voor aanbevestigingsprocedures dient te worden nageleefd. Bezien moest worden in welke gevallen bekorting van die procedures organisatorisch- en wettelijk

mogelijk is om zo spoedig mogelijk met de bouw en of aanpassingen te kunnen aanvangen. Daarnaast dienden beslissingen tot start van de procedures en de daarvoor benodigde budgettaire voorzieningen te worden genomen. Inmiddels is gestart met de aanbesteding voor een Half Open Inrichting op Curaçao en kan per augustus gebouwd gaan worden. Daarnaast is een efficiëncyslag uitgevoerd op die plaatsen waar celcapaciteit door relatief kleine ingrepen kon worden gewonnen, onder ander in de Bon Futuro-gevangenis, en zijn de cellencomplexen te Rio Canario en Kralendijk opgeleverd.

Bij alternatieve sanctiemogelijkheden wordt hoofdzakelijk gedacht aan taakstraffen, gekoppeld aan elektronisch toezicht.

Het onderzoek tot naar de mogelijkheden voor elektronisch toezicht is inmiddels voltooid en bevindt zich momenteel in het offertefase.

4

Zijn de in het Protocol in artikel 3 lid 2 genoemde en binnen een maand te realiseren criminaliteitsbeeldanalyse, daderprofielvaststelling en operationeel plan inmiddels gereed?

Ja.

5

Zijn de in artikel 8 van het Protocol genoemde en inmiddels verstreken kritieke data voor de uitvoering van spoor 1 en spoor 2 gehaald? Ligt men voor het overige op schema?

Gebleken is dat een zorgvuldige voorbereiding van de inzet meer tijd kost dan aanvankelijk verondersteld. Van belang is dat de inzet van Nederlandse functionarissen goed aansluit bij de bestaande Antilliaanse organisatie, dat er goede werkafspraken worden gemaakt en dat de juiste specialisten worden ingezet. Gaande de voorbereiding is gekozen de zorgvuldigheid te prevaleren boven snelheid. Naar verwachting zullen medio juni de Koninklijke Marechaussee de werkzaamheden starten, de werving voor de politie is reeds gestart.

6

Op welke termijn kan de beslissing in hoger beroep worden verwacht in de specifieke casus waarin Aruba vooralsnog wacht met inschrijving van een in Nederland gesloten huwelijk van personen van gelijk geslacht?

Het hoger beroep dat Aruba heeft ingesteld bij het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba tegen de beschikking van het Gerecht in eerste aanleg, d.d. 9 december 2004, wordt op 21 juni 2005 behandeld. Daarna volgt de beschikking van het Hof. Het is moeilijk te voorspellen wanneer die zal afkomen. Het is afhankelijk van de werklast van het Hof. Bovendien is het dan vakantietijd. Wij hopen desondanks dat de beschikking op korte termijn wordt gegeven, zodat aan de betrokkenen herlenderheid gegeven kan worden over hun positie in Aruba.

Zijn de ministers bereid om op spoedige behandeling van dit hoger beroep aan te dringen?

Nee. Wij willen de beschikking van het Hof niet beïnvloeden. De kans bestaat overigens dat het Hof voorrang zal verlenen aan deze zaak gezien het belang ervan.

Op 9 mei jl. heeft op Curaçao de eerste bijeenkomst van de ministeriële stuurgroep Plan Veiligheid Nederlandse Antillen plaatsgevonden. Bij deze bijeenkomst is een quick scan criminaliteitsbeeldanalyse vastgesteld en een daarop gebaseerd operationeel plan. De quick scan en het plan zijn door de Antillen en Nederland gezamenlijk gemaakt onder verantwoordelijkheid van het Antilliaanse Openbaar Ministerie. Op basis van de quick scan en het plan zullen Nederlandse opsporingsambtenaren kunnen worden ingezet. (zie ook antwoord op vraag 5). Voor wat betreft de uitbreiding van de detentiecapaciteit wordt verwezen naar vraag 3.

In het protocol zijn afspraken gemaakt over de doorlichting van de Antilliaanse justitiebegroting. De Stichting Overheids Accountants Bureau voert deze doorlichting uit met waar nodig ondersteuning van deskundigen van het Nederlandse ministerie van Justitie. Eind juni moet dit zijn afgerond.

Een samenhangend plan van aanpak voor de uitvoering van het zogenoemde spoor 2 zal naar verwachting in juni eveneens kunnen worden vastgesteld. Vooruitlopend hierop is reeds een aantal activiteiten in gang gezet. Zo werd met behulp van het korps Amsterdam-Amstelland een quick-scan afgerond voor de versterking van de informatiehuishouding met behulp van ICT en is in mei in Nederland het eerste deel van een zogenaamde masterclass gegeven voor het hogere politiemanager van de Antillen. Om de daar uitgewisselde kennis breder te verspreiden werden voor deze masterclass ook Arubaanse politieofficieren uitgenodigd.

Zoals aan de Tweede Kamer is medegedeeld, ligt het in de bedoeling om een reisverbod als bijkomende straf op te nemen in het Wetboek van Strafrecht, dat wil zeggen een straf die naast een andere straf kan worden opgelegd. In samenhang met deze uitbreiding van het sanctiearsenaal zal de Paspoortwet zodanig worden gewijzigd dat de paspoortuitgevende instanties (gemeenten, buitenlandse posten, NA/A en de Kmar) ingeval een in Nederland woonachtige en door een Nederlandse rechter veroordeelde drugskoerier een aanvraag doet voor een reisdocument verplicht zijn die aanvraag te weigeren, dan wel een document te verstrekken dat beperkt is in geldigheidsduur en/of in territoriale geldigheid. Er komt een voorstel van een rijkswet waarin zowel de wijziging van het Wetboek van Strafrecht als de Paspoortwet wordt meegenomen. De voorbereiding van het wetsvoorstel is thans gestart.

Er zij voorts nog opgemerkt dat net als in Nederland men in de Antillen ook bezig is een reisverbod als bijkomende straf in het Antilliaanse Wetboek van Strafrecht op te nemen. Deze bijkomende straf komt erop neer dat de rechter aldaar de mogelijkheid heeft om op de Antillen woonachtige Antillianen een reisverbod op te leggen voor maximaal tien jaar.

In afwachting hiervan, wordt op de Nederlandse Antillen gewerkt met een tussenoplossing: het openbaar ministerie vordert als bijzondere voorwaarde in het kader van een voorwaardelijke veroordeling dat gedurende bepaalde tijd, 1 of 2 jaar, er niet gereisd mag worden en ook geen nieuw

paspoort mag worden aangevraagd. In een eerder stadium, bijvoorbeeld bij aanhouding, wordt het paspoort in beslag genomen.

Welke maatregelen kunnen worden getroffen om te voorkomen dat in Nederland een nieuw paspoort wordt aangevraagd na inname van het oude paspoort door de Nederlandse Antillen?

Onder de huidige Paspoortwet is het niet zonder meer mogelijk om in Nederland woonachtige personen die in de Nederlandse Antillen zijn veroordeeld op grond van overtreding van de door de Antilliaanse rechter opgelegde bijzondere voorwaarde, een paspoort te weigeren. De Paspoortwet eist namelijk dat er eerst een gegrond vermoeden moet zijn dat de persoon die de hem opgelegde bijzondere voorwaarde overtreedt, dit doet om daardoor zijn straf te ontlopen. Slechts in dat geval kan betrokkene op grond van artikel 18, onder c, van de Paspoortwet in het register paspoortsignaleringen worden opgenomen, hetgeen een noodzakelijke voorwaarde is om tot weigering of vervallenverklaring van een paspoort te kunnen overgaan.

In de praktijk betekent dit dat pas op het moment dat betrokkene een nieuw paspoort heeft verkregen en daarmee wil reizen naar een land waar hij zijn straf kan ontlopen, in aanmerking komt voor paspoortsignalering.

Indien het reisverbod en de daarbij behorende paspoortmaatregel als bijkomende straf in het Wetboek van Strafrecht en als weigeringsgrond in de Paspoortwet zijn opgenomen, ontstaat er wel een wettelijke mogelijkheid om een paspoort te weigeren of vervallen te verklaren. De paspoortverstreckende autoriteit kan dan overeenkomstig de door de rechter opgelegde bijkomende straf zonder meer tot weigering, vervallenverklaring of verstrekking van een beperkt geldig reisdocument overgaan. In dat geval heeft de rechter reeds de afweging gemaakt tussen de opgelegde straf en het recht van betrokkene om het land te mogen verlaten.

Welke maatregelen kunnen worden getroffen om te voorkomen dat in de Nederlandse Antillen een nieuw paspoort wordt aangevraagd na inname van het oude paspoort door Nederland?

Inname van het paspoort in Nederland ter beperking van de bewegingsvrijheid van drugskoeriers doet zich nauwelijks voor. In zijn huidige vorm biedt de Paspoortwet immers slechts een enkele mogelijkheid om de bewegingsvrijheid van drugskoeriers te beperken door intrekking van het paspoort. Het betreft in het bijzonder gevallen waarin sprake is van misbruik van een paspoort. Voor meer details hierover verwijs ik naar mijn brief aan Uw Kamer d.d. 18 november 2004.

9

Wat is de stand van zaken betreffende de oprichting van gemeenschappelijke grenscontroleteams (GGCT) voor de luchthavens van Curaçao en Bonaire en, mogelijk in een later stadium, Sint Maarten? Zijn de GGCT al van start gegaan? Zo ja, met welk resultaat? Zo neen, binnen welke termijn zullen zij alsnog van start gaan?

Tijdens de ministeriële stuurgroep inzake het Plan veiligheid Nederlandse Antillen, waarvan de grenscontroleteams overigens geen deel uitmaken, zijn over de laatste punten over de douane-inzet afspraken gemaakt. Medio juni zullen kwartiermakers van de Nederlandse douane en de Koninklijke marechaussee de operationele voorbereidingen treffen zodat spoedig daarna de teams van start kunnen gaan.

Is de verhoogde bijstand door Nederlandse politieambtenaren of door de Koninklijke Marechaussee al gerealiseerd?

Zie vraag 5.

10

Is het nader onderzoek naar drugssmokkel via de Nederlandse Antillen en Nederlandse zeehavens al geïnitieerd? Zo neen, wanneer zal dat onderzoek dan aanvangen en wanneer verwacht u de afronding van dit onderzoek?

De gemengde (Antilliaans-Nederlandse) werkgroep Bestrijding Drugssmokkel heeft dit punt op zijn agenda staan. Uitvoering van de protocollen Gemeenschappelijke Grenscontroleteams Luchthavens en Veiligheidsplan Nederlandse Antillen hadden echter prioriteit. Een eerste (interne) inventarisatie van de problematiek is gaande.

11

Hoeveel drugskoeriers zijn in 2004 op de luchthavens aangehouden en hoeveel drugs zijn in 2004 op de luchthavens in beslag genomen?

Deze gegevens zijn bij ons niet bekend. De aanhoudingen en inbeslagnamen worden verricht onder verantwoordelijkheid van de Antilliaanse minister van Justitie. In het tripartiete justitiële overleg dat eind juni zal plaatsvinden zal het onderwerp drugssmokkel worden besproken. Wij verwachten dan informatie te krijgen over de resultaten van de controles in 2004.

12

Waarop baseert de regering de constatering dat er geen aanwijzingen zijn voor omvangrijke drugssmokkel via de Nederlandse Antillen en Nederlandse zeehavens naar Europa?

In de jaren 2001, 2002 en 2003 heeft de douane respectievelijk in totaal – dus bij vervoer over de weg, door de lucht of via de zee – 5 721 kilogram, 7 520 kilogram en 13 895 kilogram aan cocaïne in beslaggenomen. In die jaren heeft de douane geen cocaïne gevonden aan boord van zeeschepen of in containers afkomstig van de Nederlandse Antillen.

In 2004 heeft de douane in totaal 11 860 kilogram aan cocaïne in beslaggenomen. Vijf keer werd er cocaïne in containers uit Curaçao aangetroffen (in totaal 205 kilogram) en één keer aan boord van een schip 7,5 kilogram. In 2004 heeft de douane één keer uit Aruba in een container 344 kilogram cocaïne aangetroffen. Uit de meest recente gegevens van januari tot mei 2005 blijkt dat er in die periode in de zeehavens geen cocaïnevangsten zijn gedaan op schepen of zendingen afkomstig van de Nederlandse Antillen en Aruba.

Uit deze cijfers valt niet af te leiden dat er sprake is van een omvangrijke drugssmokkel vanuit de Nederlandse Antillen of Aruba naar Nederland via de zeehavens.

De omvang van het goederenverkeer is zodanig dat de douanecontroles wel selectief moeten zijn, daarom worden door de douane risico-analyses gemaakt. Om het bonafide handelsverkeer zo min mogelijk te verstoren en de controles vooral te richten op het mogelijk malafide handelsverkeer is risico-analyse onontbeerlijk en internationaal volledig geaccepteerd. Bij een risico-analyse wordt ook rekening gehouden met factoren als de 100%-controles op Schiphol en de mogelijke verlegging naar zeehavens. Daarnaast werkt de douane ter bestrijding van drugssmokkel samen met

de politie. In Rotterdam heeft de douane in dat kader bijvoorbeeld een convenant afgesloten met de rivierpolitie, de FIOD-ECD en het OM. Hieruit voortvloeiend zijn ook afspraken gemaakt om structureel meer informatie uit te wisselen. Informatie en het analyseren daarvan is van cruciaal belang voor de douanecontrole (risico-analyse) van de massale stroom containers.

13

Kunnen de ministers aangeven welke gevolgen de eventuele opheffing van het Land Nederlandse Antillen zal hebben voor het terrein van de rechtshandhaving en rechtspleging?

Nee, dit zal onder andere afhangen van hetgeen hiervoor in de plaats komt. Gegarandeerd zal in ieder geval moeten zijn dat er een goede en onafhankelijke zittende magistratuur en een goede staande magistratuur is, en dat alle essentiële onderdelen van de rechtshandavingsketen voldoende zijn toegerust.